

Bogdan RĂILEANU

Pređa

Adevărul ca o pradă

POLIROM
2022

Cuprins

O bucată de pâine	5
În brațele tatălui	15
București.....	29
Deranj molecular	46
Debutul	57
Cenaclul Sburătorul și o iubire de tinerețe.....	76
Sfârșitul războiului, începutul unei ere.	
9 august 1944.....	93
<i>Întâlnirea din pământuri</i>	110
<i>Moromeții</i> , începutul	123
Aurora Cornu	128
Scleroza încrederii în sine	162
Pantofi cu toc și călușari	180
Miros de crini	188
Superstaruri și Moromeți	194
Patriarhul orașului	200
Mogoșoia.....	216
Visul scrumbiilor	230
Înregistrarea audio nr. 34	255
Pământenii	261
Dacă dragoste nu am, nimic nu sunt.....	272
<i>Bibliografie</i>	289

— Dar ce era cu doamna Papadat-Bengescu? Părea abătută, preocupată de ceva, spuse Marin.

— Aa, Hortensia. Era abătută, da. E îngrijorată din cauza mea, că sunt bolnav. Nu m-am simțit bine în ultima vreme și doctorii sunt rezervați în privința sănătății mele, iar ea zice că ar fi pierdută fără mine. Îmi zice că eu îi dau încredere, dar nu e așa. Fiecare om are rezervorul său personal de încredere. Ea este o scriitoare prea importantă ca să se lase abătută din pricina sănătății mele. Dar lasă astea. Te prezinți de mâine la *Evenimentul zilei*, ne-am înțeles?

— Desigur, nici nu încapе vorbă. Vă mulțumesc mult pentru recomandare.

— Scriitorii trebuie să se ajute între ei, spuse Lovinescu și se ridică cu greu de pe scaun.

Făcu o pauză, ca și când ar fi vrut să mai adauge ceva, dar începu să meargă încet spre ușa care dădea în salonul unde se țineau lecturile.

Marin mesteca sendvișul și îl urmărea pe bătrân cum dispare pe ușă în lumina plină de fum de țigară care venea dinspre scriitori. Rămas singur în încăpere, își auzea maxilarul cum sfâșia feliile de salam în timp ce contempla dispariția molcomă a marelui critic literar. Se scutură de firimituri gândindu-se la istoria literaturii din care făcea parte mersul acestui personaj și faptul că, iată, pentru o clipă reușise cumva ca tocmai din micul său sat Siliștea-Gumești să ajungă în această sală. Își scoase manuscrisul din buzunar și ieși în lumină. Cineva dădea o explicație în fața celorlalți din sală. Mai târziu, Lovinescu

îl introduse pe Marin, care se apropie aranjându-și claia de păr și ochelarii, se uită în tăcere la oamenii din sală, se așează pe un scaun și începu să citească povestirea „Calul“.

Boierul Nicodim era absorbit de descrierile puternice ale morții din Câmpia Română și își răsucea vârfurile mustății, imaginându-și deja efortul ibovnicei sale de a trece peste imaginile pe care le oferea acest tânăr autor. Știa de ce îi ceruse acest lucru, iubirea era ca un drog atunci când o însoțeai cu declarații, mereu era nevoie de ceva în plus. Dacă la început sărutai pielea, după o vreme acest lucru devenea banal, iar sărutul trebuia să doară, trebuia să lase o urmă, o vânătaie, apoi din vânătaie creștai locul și lăsați la iveală sângele roșu în picături mici și prețioase și poate în final ajungeai să pui niște sare, pentru a reînvia durerea și dorința erotică. Această povestire era ca o creștătură printre celelalte manuscrise ale boierului.

La încheierea lecturii, Lovinescu se arată prea puțin impresionat de noua povestire, descrierile nu îl făceau să simtă puterea scriitorului, nu îl convinsese, se putea mai bine, iar Marin primi cu un zâmbet superior critica, știa că zgândărise mintea celor care îl ascultaseră și că povestirea lui avea să meargă mai departe cu ei în seara aceea. Forma aceasta de a intra în gândurile oamenilor îi plăcea mult, știa că o imagine odată conturată sau o vorbă bine spusă de un personaj aveau să meargă mai departe cu cititorii săi.

Boierul Nicodim îl așteptă pe Marin în fața casei în care se ținuse cenaclul. Fuma țigară de la țigară

cu mâna îmbrăcată într-o mănușă de piele. Marin coborî scările călcând rar, fără grabă, și trecu pe lângă bărbatul care își aranja gulerul mai bine peste ceafă.

— Domnul Marin Preda? spuse boierul Nicodim din întuneric.

Marin se uită peste umăr la bărbatul care îl strigase.

— Mi-a plăcut foarte mult povestirea pe care ați citit-o în seara asta, continuă boier Nicodim.

— Ei, nu mai spuneți, zise Marin cu un fel de hăhăială în glas, cred că sunteți singurul.

— Fiecare e liber să aprecieze lucrurile din perspectiva sa.

— Corect, spuse Marin și se opri în fața bărbatului.

— Sunt Nicu Nicodim, se prezentă boierul și întinse mâna.

— Cred că v-am văzut o dată citind ceva, scriitor și dumneavoastră, parcă? spuse Marin, simțind mănușa de piele fină cum îi strângea palma.

Se gândi că nimeni din familia lui nu avusese vreodată o pereche de mănuși atât de plăcute la atingere și deodată personajul i se păru antipatic din cauza mănușilor pe care le purta. Acesta era un scriitor înstărit. Poate era cineva asemenea lui Nichifor Crainic, un personaj din aceia care se ocupau cu propaganda și trăiau o viață calduță.

— Încerc și eu cu umilință, dar nu mă ridic la înălțimea unui scriitor adevărat, spuse boierul.

— Și ce ați apreciat în povestirea mea? întrebă cu ușoară antipatie în voce Marin.

— V-aș invita la un coniac, dacă aveți vreme să discutăm pe îndelete despre povestirea dumneavoastră, spuse boier Nicodim.

Un coniac era exact ce avea nevoie. Nu știuse acest lucru până în momentul în care omul din fața lui formulase cuvântul, dar acum putea să simtă pe gâtlej tăria dulceagă și parfumată care ar fi avut darul de a-l scutura de amărăciunea pe care i-o lăsașeră comentariile din cadrul cenei.

— E o idee bună, spuse Marin și douăzeci de minute mai târziu intra în restaurantul Capșa împreună cu acel scriitor cu mănuși de piele fină.

În lumină putea să vadă acum și paltonul cu guler împlănit, pantofii impecabili și stofa plăcută din care era croit costumul boierului scriitor. Prin comparație, hainele lui Marin, deși curate și călțate, păleau. Se așezară la o masă și comandară coniacuri, cafele și ceva de mâncare.

— Vreau să-ți cumpăr povestirea, spuse boierul scriitor după o gură mică de coniac, ți-am spus că îmi place.

Marin îl privea cu ochi uimiți prin ochelarii săi. Un admirator bogat.

— Fiecare e liber să aprecieze lucrurile din perspectiva sa, reluă Marin observația noului său admirator.

— Așa am zis, nu?

— Da, mă miră aprecierea dumneavoastră, spuse Marin.

- Colecționez de mult timp manuscrise.
- Preferați un anumit gen, mai descriptiv, așa?
- Prefer autenticitatea, iar la dumneavoastră este din plin.

Marin luă o gură din coniacul său și simți arsura plăcută, cu atât mai plăcută acum, că primise această veste neașteptată. Boierul puse un plic pe masă.

— Aveți aici zece mii de lei, spuse acesta din urmă, ce trebuie să faceți e să vă transcrieți povestirea pe alte foi, iar manuscrisul original cu toate modificările să mi-l lăsați mie. Desigur, nu acum. Puteți să îl lăsați la domnul Lovinescu când sunteți gata.

Asta da încredere, își spuse Marin și se gândi la criticul Lovinescu, care îl amărâse pentru că nu apreciasse latura autentică a „Calului“ său. Zece mii de lei veneau la fix. Până la primul salariu de la *Evenimentul zilei* putea să își ducă viața în liniște. Putea să o scoată pe Nadia Strungaru în oraș, putea să uite de el însuși. Viața se trăia pe bani aici, la București. Se uită în jur, cafeneaua era plină de mușterii, scriitori, politicieni, militari, boieri, oameni cu stare, în general, care discutau aprins sau contemplau vălătucii de fum de țigară ca și când ar fi fost interiorul propriului cap în care gândurile pluteau ca o ceață. Să vii aici, să bei un coniac și să ai o discuție cu cineva înseamnă că ai reușit să faci ceva cu viața ta, ai reușit să miști lucrurile într-o direcție, nu ești doar un turist care intră fără treabă ca să observe fauna țării, ești parte din acest organism. Acest lucru îi dădea încredere tânărului scriitor

din Siliștea-Gumești. Coniacul îl înmuie și se gândea acum cu plăcere și nerăbdare la acea femeie, Nadia Strungaru, al cărei nume îi intrase în minte de o vreme. Intraseră multe nume în mintea sa de când sosise la București, dar unele străluceau cu o intensitate sporită, se măreau și începeau să-i ocupe spațiul interior. Îl supăra când unele nume care îi provocau neplăcere începeau să ocupe mai mult loc decât ar fi trebuit și de obicei încerca să evite acest lucru. Nu suporta oamenii care îl diminuau și din cauza cărora rămânea cu preocupări inutile, cum era Nichifor Crainic, spre exemplu, sau, mai nou, soțul Nadiei Strungaru, domnul Ecovescu, pentru că Nadia era într-adevăr măritată cu acest bărbat, corector la *Timpul*, care îl primise pe Marin în casa sa și îl tratase cu prietenie și încredere.

— Deci dumneata vrei să cumperi manuscrisul acesta, spuse Marin, alungând din minte vinovăția pe care o simțea față de Ecovescu pentru că urma să îi ia femeia și astfel să îl trădeze.

Ce grozăvie, era de ajuns să se gândească la asta ca să simtă o transpirație rece pe șira spinării.

Puse manuscrisul pe masă.

— Exact, așa.

— E într-o stare proastă hârtia, spuse Marin, e plină de pete și tăieturi.

— Păi, nu așa sunt toate originalele? Nu așa vezi munca scriitorului și o părticică din interiorul său? Atunci când un om taie un cuvânt sau o propoziție mi se pare că ia o decizie de viață și de moarte, ca atunci când decizi să te desparti de o femeie sau